
Poznań, domki budnicze.

Ochrona Zabytków 14/1-2 (52-53), 131

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Poznań, katedra

Stan reliktyw katedry przedromańskiej i romańskiej, odkrytych w czasie prac wykopaliskowych w latach 1951—1955 i udostępnionych w specjalnie zbudowanej krypcie, został zbadany komisyjnie w styczniu br. w celu ustalenia metody planowanych prac konserwatorskich. Stwierdzono, że stan elementów, poddanych w latach 1953—1954 elektropetryfikacji jest dobry; natomiast stan wszystkich pozostałych fragmentów należy określić jako zły, przy czym od momentu odkrycia daje się obserwować stałe pogarszanie ich stanu. Relikty te wykazują duże wysuszenie i kruchość zaprawy, skłonnej do osypywania się przy wstrząsach, a tym samym obluźnianie się poszczególnych fragmentów, podobnie jak to miało miejsce przy licu jednego z murów. Ustalono, że wszystkie elementy pozostające w złym stanie zachowania i tam, gdzie na to pozwoli ich usytuowanie, zostaną zakonserwowane metodą elektropetryfikacji. Metodę tę uznano za najwłaściwszą ze względu na możliwość przeprowadzenia za jej pomocą zabiegów wzmacniających bez mechanicznego naruszania substancji zabytkowej; elementy poddane już przed sześciu laty takim zabiegom gwarantują przy tym zamierzony rezultat. Pozostałe natomiast fragmenty, gdzie względy techniczne nie pozwalają na zastosowanie elektropetryfikacji, zostaną wzmocnione wstrzykiwaniem specjalnie przygotowanej zaprawy po uszczelnieniu wszystkich szpar i fug odpowiednio spreparowaną gliną, która zapobiegnie wyciekaniu wstrzykiwanej masy a po zakończeniu zabiegów zostanie usunięta i wymyta. Roboty zostały rozpoczęte w lutym 1961 r.

Poznań, domki budnicze

Przy domkach budniczych prowadzono prace nad konserwacją kamiennych elementów architektonicznych i rzeźbiarskich (trzy trzony kolumn i trzy kapitele, wspornik wykusza i pojedyncza baza). Przeprowadzone zostały badania chemiczne i technologiczne kamienia (piaskowiec o lepieszcu ilastowapiennym) oraz łączących poszczególne elementy bolców żelaznych, osadzonych na ołów. Korozja jednego z bolców spowodowała rozsądzenie trzonu kolumny; siła wywołana powiększeniem się objętości bolca była tak duża, że rozsądziła kolumnę niemal na całej długości, i to w kierunku poprzecznym do układu warstw kamienia. Badaniem nad konserwacją tych elementów kamiennych zainteresował się Komitet do spraw laboratoryjnych konserwatorskich ICOM-u. Obecnie uzupełniane są ubytki w poszczególnych elementach kamiennych.

Toruń, kamienice miejskie

Prace remontowo-porządkowe, prowadzone na szeroką skalę w ubiegłym roku w mieście przez Wydział Gospodarki Komunalnej Miejskiej Rady Narodowej, stworzyły specjalną okazję dla prac konserwatorskich; mogły być one podjęte dzięki istniejącemu opracowaniu historyczno-urbanistycznemu Torunia prof. dr K. Górskiego i mgr Gąsiorowskiego. Z drugiej strony współpraca Miejskiego Konserwatora Zabytków mgr B. Rymaszewskiego z prof. J. Remerem i doc. dr L. Torwirtem z Katedry Konserwacji Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu oraz miejscową placówką Pracowni Konserwacji Zabytków — stała się podstawą do szerokiego zakresu działania, kontynuowanego obecnie. Podjęte badania na licznych stanowiskach przyniosły m.in. odsłonięcie drogą prac wykopaliskowych reliktyw pierwotnego, trzynastowiecznego zamku krzyżackiego (zniszczonego w XV w.), wydobyte wartościowych elementów gotyckich szeregu elewacji kamiennych, oraz ujawnienie układów przestrzennych tych zabytków i licznych detali wnętrz, takich jak dekoracja rzeźbiarska barokowych klatek schodowych, belkowane stropy, zabytkowa stolarka odrzwi itp. Dla szeregu cenniejszych obiektów opracowano inwentaryzację, przeprowadzono studia dokumentacyjne i badania archiwalne, z którymi w parze szły wydobywania spod późniejszych nawarstwień tynków pierwotnych elementów elewacji drogą częściowych odkrywek; na tej podstawie przygotowano dla szeregu obiektów dokumentacje historyczne i projekty konserwatorskie, przyjęte przez Główną Komisję Konserwatorską Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków.

Dom przy ul. Sukienniczej 26. — W oparciu o studium historyczne mgr M. Arsyńskiego z Pracowni Konserwacji Zabytków w Toruniu opracowano kilka alternatywnych projektów konserwatorskich, z których przyjęty przewiduje odsłonięcie blendowych podziałów pionowych czteroosiowej, gotyckiej elewacji o bogatym profilowaniu, oraz dekoracyjnych detali przyziemia.